

Tässä numerossa:

KHO:n päätöksiä 3

EMV:n päätöksiä 4

Sähkömarkkinat 6

Maakasumarkkinat .. 7

Päästökauppa 8

EMV:ssä tapahtuu ... 8

EMV:n yhteystiedot 11

Henkilöstöuutisia .. 12

etv | Energiamarkkinavirasto
tiedottaa

Lehti kertoo
Energiamarkkinaviraston
sidosryhmille sähkö- ja maakaasu-
markkinoiden valvonnan
ajankohtaisista asioista.

Tiedotteessa käsitellyt asiakirjat
ovat myös kotisivuilla
www.energiamarkkinavirasto.fi

Päätoimittaja:
Tapio Silvennoinen
Toimituksen osoite:
Lintulahdenkatu 10,
00500 Helsinki

Puh. (09) 6220 360
Faksi (09) 6221 911

Internet:
www.energiamarkkinavirasto.fi

Suuntaviivapaperit valmiina

■ Vajaa vuosi sitten elokuussa käynnistyi Energiamarkkinavirastossa hanke, jonka tavoitteena oli valmistella sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan hinnoittelun suuntaviivat. Ensimmäiset versiot neljästä suuntaviivapaperista näkivät päivänvalon tammikuun lopulla, jolloin ne lähetettiin lausunnonlehtien verkkovalvottajille ja muille relevanteille tahoille. Lausunnon antoi kaikkiaan 33 eri tahoja. Niiden ja muun muassa keskustelupäivien palautteen perusteella virasto jatkoi hinnoittelusta annettavan metodologian valmistelua.

Toiset versiot suuntaviivapapereista valmistuivat toukokuun viimeisellä viikolla. Mahdollisia lausuntoja varten on varattu aikaa 8.6. asti. Koska en omaa selvännäkijän kykyjä eikä minulla ole käytössäni edes kristallipalloa, en tätä kirjoitusta tehdessäni pysty vielä varmuudella kertomaan millaiset ovat lopulliset suuntaviivat. Ne julkaistaan juhannuksen alla 24.6.

Ensimmäisiin suuntaviivapapereihin verrattuna toiset versiot ovat joiltakin keskeisiltä osilta muuttuneet. Verkonarvon määrittämisessä on päädytty siihen, että verkonarvoa päivitetään vuosittain ja että hintatietoja päivitetään vuosittain verkonrakentamisen kustannustasoa kuvaavalla indeksillä. Myös verkonhaltijakohtaisia hintatietoja voidaan käyttää perustelluista syistä.

Ensimmäisten suuntaviivapapereiden julkaisemisen jälkeen Energiamarkkinavirasto käynnisti toisen asiantuntijalausannon laatimisen verkkoliiketoiminnan pääomakustannuksista. Tilinpäätösperusteiseen beeta-kertoimen laskemiseen liittyvät aineisto-ongelmat, ennen kaikkea eriytetyn tilin-

päätösaineiston laatu, edellyttivät beeta-kertoimen arviointia myös jollakin toisella menetelmällä. Vastaavasti kuten ensimmäisen hinnoittelun kohtuullisuutta koskeneen päätöksen valmistelussa Energiamarkkinavirasto teetti arvioinnin markkinaperusteisesta beeta-kertoimesta. FIM Corporate Finance Oy estimoiti 115 pohjoisamerikkalaisen ja eurooppalaisen energia-alan yrityksen tietojen perusteella verkkotoiminnan riskipitoisuutta kuvaavaksi velattomaksi beeta-kertoimeksi 0,3. Tämä on sama kuin Energia-alan Keskusliitto ry. Finergyn asiantuntijalausannon beeta. Velatonta beeta-kerrointa korjataan velakaisuusasteella, jolloin se kasvaa.

Pääomakustannusten määrittelyä muutettiin toisissa suuntaviivapapereissa myös siten, että verkkotoiminnolle asetettiin kaikille toimialan yrityksille sovellettava yhtenäinen kiinteä pääomarakenne. Sähkön ja maakaasun jakeluverkkotoiminnassa se on 30/70 (30 % vierasta ja 70 % omaa pääomaa), sähkön kantaverkkotoiminnassa 60/40 ja maakaasun siirtoverkkotoiminnassa 20/80. Vieraan pääoman kustannuksen määrittelyssä päädyttiin siihen, että valtion viiden vuoden obligaatiokoron päälle lisätään 0,6 %.

Tuoton ohella toinen paljon keskustelua herättänyt asia oli tehostamistavoitteen asettaminen. PA Consulting Groupin laatiman asiantuntijalausannon perusteella päädyttiin siihen, että sähkön jakeluverkkotoiminnan tehostamistavoitetta korjataan verkkotoiminnan laajuuden kasvulla. Mikäli verkkovolyymi kasvaa prosentuaalisesti enemmän kuin tehostamistavoite 1,3 %, verkonhaltijan kontrolloitavissa olevia

operatiivisia kustannuksia hyväksytään vastaavasti enemmän. Myös tehostamistavoitteen kohteena olevaa operatiivisten kustannusten pottia on rajattu siten, että niihin ei kuulu häviösähkön hankintakustannukset. Näin siksi, että sähkön markkinahinta heiluttaa häviösähkön hankintakustannuksia merkittävästi, eikä häviösähkön hankintakustannusten nousu tai lasku siten välttämättä kerro mitään sähköverkonhaltijan tehokkuuden muutoksesta.

Maakaasun jakeluverkko toiminnalle ei aseteta tehostamistavoitetta ensimmäiselle valvontajaksolle. Energiamarkkinaviraston Electrowatt-Ekon Oy:llä tehtävän selvityksen mukaan maakaasun jakeluverkko toiminnan harjoittajat ovat hyvin erikokoisia ja erilaisia toiminnaltaan. Eriytetyt tilinpäätöstiedot, joihin perustuen tehostamistavoite alun perin esitettiin asetettavaksi, ovat niin puutteellisia laadultaan, ettei niitä voi tähän tarkoitukseen käyttää. Ensimmäisellä valvontajaksolla tavoitteena on eriyttämislaskelmien laadun

parantaminen ja sopivien tehokkuuden mittaamenetelmien valitseminen seuraavaa valvontajaksota varten.

Sähkön kantaverkkotoiminnassa ja maakaasun siirtoverkko toiminnassa on päädytty tehokkuuden osalta menettelyyn, jossa tehostamispotentiaalin suuruus arvioidaan yhteistyössä Energiamarkkinaviraston ja kyseisten verkonhaltijoiden kanssa. Energiamarkkinavirasto neuvottelee sähkön kantaverkkotoiminnan ja maakaasun siirtoverkko toiminnan aiheuttamista kuluista vuosittain tarkastelujaksolla. Neuvotteluissa läpikäydään tilinpäätöksen eriyttämisperiaatteet ja seuraavan vuoden liiketoimintasuunnitelma sekä asetetaan yrityksen tehostamistavoite seuraavalle vuodelle. Liiketoimintasuunnitelma sisältää selvityksen mm. verkoston kehittämiskunnossapito- ja korjaustarpeista.

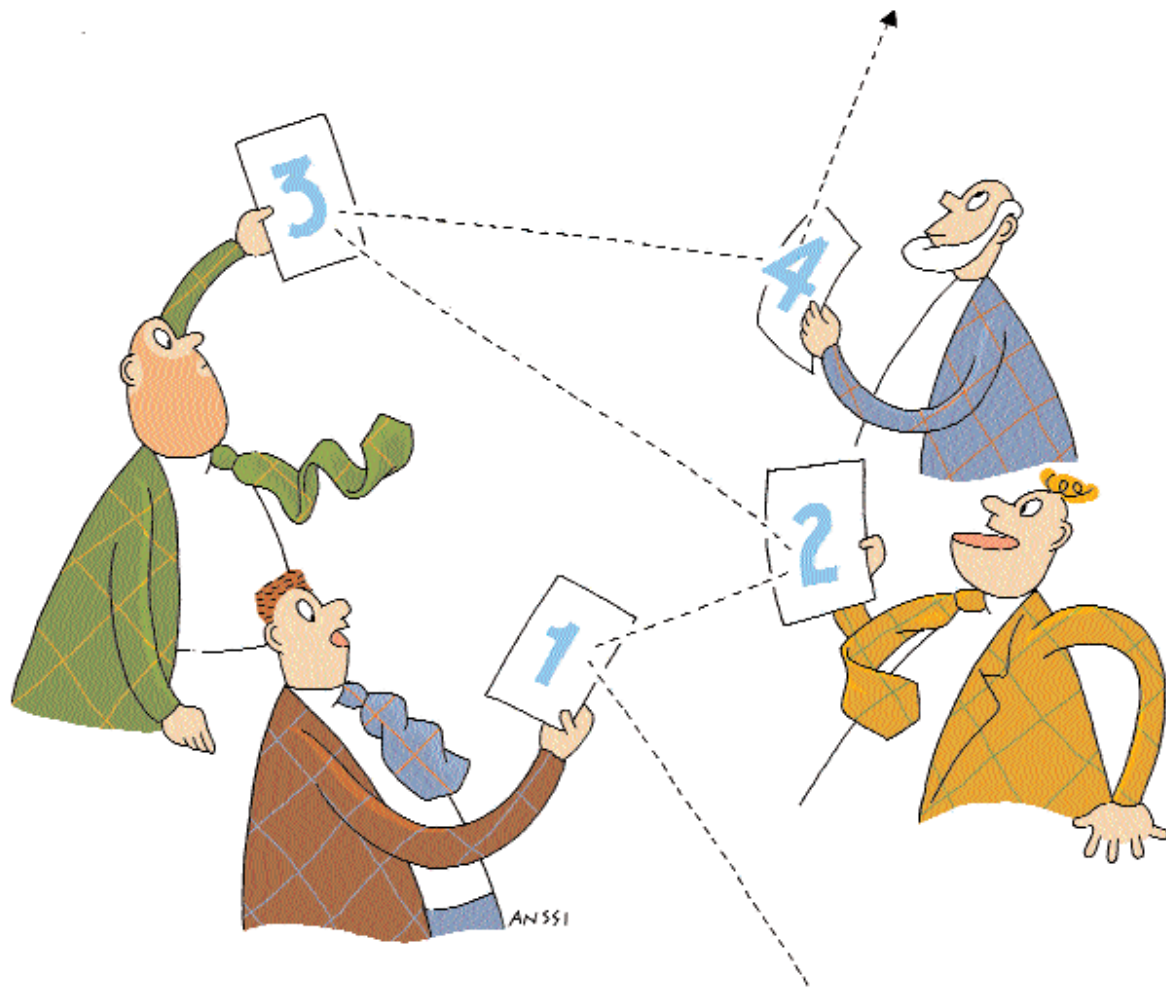
Energiamarkkinavirasto varautuu antamaan sähkö- ja maakaasumarkkinalakimuutoksissa säädetyt vahvistuspäätökset ensi syksynä, kunhan virasto on saanut näiden päätösten anta-

miseen tarvittavan toimivallan. Vahvistuspäätökset perustuvat nyt julkaistaviin suuntaviivoihin. Ensimmäiselle kaudelle on tarkoitus antaa kaikkiaan neljä vahvistuspäätöstä: yksi päätös sähköjakeluverkonhaltijoille ja yksi maakaasujakeluverkonhaltijoille ja omat päätökset sähkön kantaverkonhaltijalle sekä maakaasun siirtoverkonhaltijalle. Sekä sähkö- että maakaasun jakeluverkonhaltijoita koskevilla päätöksissä olisivat kaikki jakeluverkonhaltijat asianosaisina, joilla olisi siten muutoksenhakuoikeus.

Suuntaviivaprojektin maalin jo hämmöittäessä ja juhannuksen ollessa ovelta haluan kiittää viraston ja omasta puolestani sähkö- ja maakaasuverkonhaltijoita, näiden etujärjestöjä sekä muita asiaan vaikuttaneita ja osallistuneita tahoja rakentavasta yhteistyöstä projektin eri vaiheissa.

Hyvää kesää kaikille lukijoille!

Asta Sihvonen-Punkka

Piirros: Anssi Keränen

KHO:N PÄÄTÖKSIÄ:

KHO hylkäsi Etelä-Suomen Energian valituksen

■ Korkein hallinto-oikeus on 18.2.2004 antamallaan päätöksellä hylännyt Etelä-Suomen Energia Oy:n valituksen Energiamarkkinaviraston päätöksestä, joka koski Etelä-Suomen Energia Oy:n sähkön siirron hinnoittelun kohtuullisuutta.

Energiamarkkinavirasto antoi päätöksensä Etelä-Suomen Energia Oy:n sähkön siirron hinnoittelun kohtuullisuudesta marraskuussa 2002. Sen mukaan Etelä-Suomen Energia Oy oli perinyt asiakkailtaan vuosina 1997 - 2001 sähkömarkkinallain vastaisesti kohtuuttomina

sähkön siirtopalvelumaksuina yhteensä noin 2,1 miljoonaa euroa. Vastaavana aikana Etelä-Suomen Energia Oy:n sähkön siirtotoiminnan liikevaihto oli ollut 20,6 miljoonaa euroa.

Korkein hallinto-oikeus totesi päätöksessään, että sähkömarkkinallain perustelut ja verkkotoiminnan luonne niin sanottuna luonnollisena monopolina huomioon ottaen Energiamarkkinavirasto on voinut arvioida yhtiön hinnoittelun kohtuullisuutta yhtiön oman kustannusrakenteen ja kannattavuuden perusteel-

la. Energiamarkkinaviraston päätöksessä oli selvitetty hinnoittelun kohtuullisuutta viideltä vuodelta, joilta kaikilta virasto oli todennut sitoutuneen pääoman toteutuneen tuoton ylittäneen kohtuullisen tuoton. Kysymys ei siten korkeimman hallinto-oikeuden mielestä ollut lyhytaikaisesta ylituotosta. □

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 18.12.2004, Dnro 3898/2/02, taltio 344

KHO kumosi EMV:n antaman päätöksen

■ Korkein hallinto-oikeus antoi 4.3.2004 päätöksen, jolla kumottiin Energiamarkkinaviraston heinäkuussa 2002 antama päätös. Kyseinen päätös koski Uudenmaan Sähköverkko Oy:n sähkön siirron hinnoittelun kohtuullisuutta. Sen mukaan Uudenmaan Sähköverkko Oy oli perinyt asiakkailtaan vuonna 2000 sähkömarkkinallain vastaisesti kohtuuttomina sähkön siirtopalvelumaksuina yhteensä noin 1,4 miljoonaa euroa.

Korkein hallinto-oikeus totesi 4.3.2004 antamassaan ratkaisussa, että yhteen vuoteen rajattua tarkastelua ei voitu pitää riittävän luotettavana arvioitaessa hinnoittelun kohtuullisuutta.

Energiamarkkinavirasto oli päättänyt arvioidaan hinnoittelua vain yhden vuoden perusteella, koska yritysjärjestelyiden seurauksena Uudenmaan Sähköverkko Oy:n alueella oli tapahtunut nopeassa aikataulussa suuria muutoksia, joilla oli vaikutusta verkkopalveluiden hinnoitteluun. Niin ikään Energiamarkkinavirasto katsoi, että viraston päätöksen keskeisenä sisältönä oleva velvoitemää-

räys kohdistuu ennen kaikkea tulevaisuuteen. Tästä syystäkin Energiamarkkinavirasto oli pitänyt tärkeänä, että virasto voi reagoida nopeasti havaitsemaansa sähkömarkkinallain vastaiseen hinnoitteluun.

Energiamarkkinavirasto katsoo, että korkeimman hallinto-oikeuden antama päätös on linjassa korkeimman hallinto-oikeuden aiemmin antamiin ratkaisuihin eikä päätös muuta aiempien KHO:n päätösten linjauksia. Uudenmaan Sähköverkko Oy:n kohdalla korkein hallinto-oikeus katsoi, että pelkästään yhden vuoden tietoihin perustuvat laskelmat eivät kyseisessä tapauksessa anna riittävän luotettavaa perustetta osoittaa verkonhaltijan syyllistyneen sähkömarkkinallain vastaiseen hinnoitteluun. Esimerkiksi aiemmassa Tuusulanjärven Energia Oy:tä koskeneessa ratkaisussa KHO puolestaan totesi, että ottaen huomioon päätöksessä ilmenevä yhtiön hinnoittelun kehitys vuosina 1996-1999 ja viraston toimivalta tarvittaessa velvoittaa verkonhaltija korjaamaan sähkön siirron hinnoittelu sähkö-

markkinallain mukaiseksi, ei se seikka, että kohtuuton hinnoittelu on toteutettu vain ainoastaan viimeisen tarkasteltavana olleen tilikauden osalta, ole näissä olosuhteissa estänyt Energiamarkkinavirasto ryhtymästä toimenpiteisiin. Energiamarkkinavirasto korostaa, Uudenmaan Sähköverkko Oy:n osalta arvioitiin lähtökohtaisestikin vain yhtä vuotta, kun taas aikaisemmissa päätöksissä kysymyksessä on ollut useamman vuoden tarkastelujakso. Energiamarkkinavirasto katsoo, että korkeimman hallinto-oikeuden päätösten perusteella verkonhaltijan hinnoitteluun voidaan edelleen puuttua ja hinnoittelua voidaan vaatia korjattavaksi, vaikka kohtuuton hinnoittelu olisi tapahtunut vain viimeisen tarkasteltavan tilikauden aikana, mikäli esimerkiksi yrityksen sähkön siirron hinnoittelun kehitys tätä edeltävien tarkasteltavana olevien vuosien ajalta puoltaa tätä näkemystä. □

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 4.3.2004, Dnro 2547/2/02, taltio 464

Fingrid Oyj:n sähkön kantaverkko-toiminnan hinnoittelussa ei huomautettavaa

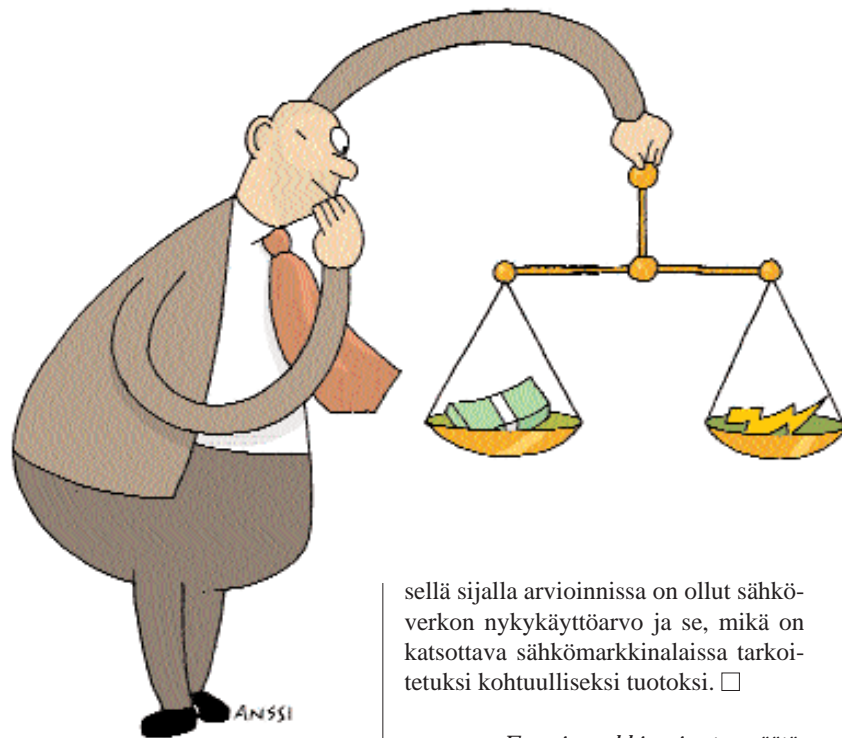
■ Energiamarkkinavirasto on tutkinut oma-aloitteisesti Fingrid Oyj:n sähkön kantaverkkotoiminnan hinnoittelun kohtuullisuutta vuosina 1998 - 2002 ja todennut antamassaan päätöksessä sen olleen kohtuullista.

Energiamarkkinavirasto on katsonut, että Fingrid Oyj:n sähkön siirron hinnoittelu on tarkastelujakson aikana kokonaisuutena ollut kohtuullista, vaikka toteutunut tuotto on ylittänyt kohtuullisena pidettävän tuottotason kahtena tilikautena tarkastelujakson alussa. Tarkastelujakson kolmen muun tilikauden osalta toteutunut tuotto on ollut alle kohtuullisena pidettävän tuottotason.

Fingrid Oyj on laskenut kantaverkkopalveluiden hintaa tarkastelujakson neljännen tilikauden alusta eikä Fingrid Oyj:n kulurakenteessa ole tapahtunut merkittäviä muutoksia tarkastelujakson aikana. Energiamarkkinavirasto on katsonut, ettei tarkastelujakson alun kahden tilikauden osalta toteutunutta kohtuullisen tuottotason liikevaihtoon suhteutettua vähäistä ylitystä voida näiden edellytysten vallitessa pitää merkinä sähkön siirron kohtuuttomasta hinnoittelusta.

Energiamarkkinavirasto on arvioinut hinnoittelun kohtuullisuutta kantaverkkotoimintaan sitoutuneen pääoman keskimääräisen tuoton perusteella. Keskei-

Piirros: Anssi Keränen

sellä sijalla arvioinnissa on ollut sähköverkon nykykäyttöarvo ja se, mikä on katsottava sähkömarkkinalaisissa tarkoituksi kohtuulliseksi tuotoksi. □

*Energiamarkkinaviraston päätös
7.4.2004, Dnro 233/421/2001*

Helsingin Energia perinyt ylituottoa sähkön siirrosta

■ Energiamarkkinavirasto on antamassaan päätöksessään todennut Helsingin Energian perineen asiakkailtaan vuosina 1997 - 2002 sähkön siirtopalvelumaksuissa sähkömarkkinalain vastaisesti ylituottoa yhteensä noin 83,4 miljoonaa euroa. Helsingin Energia on perinyt yli-

tuottoa kaikkina tarkasteltuina vuosina. Energiamarkkinavirasto kieltää päätöksessään Helsingin Energiaa soveltamasta siirtohinnoittelua, joka ei täytä sähkömarkkinalain edellyttämää kohtuullisuuden vaatimusta. Helsingin Energian tulee muuttaa siirtopalveluidensa hin-

noittelu sähkömarkkinalain mukaiseksi kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tultua lainvoimaiseksi.

Energiamarkkinavirasto on arvioinut Helsingin Energian sähkön siirtopalveluiden hinnoittelun kohtuullisuutta sähköverkkotoimintaan sitoutuneen

pääoman keskimääräisen tuoton perusteella. Arvioinnissa ovat keskeisellä sijalla verkoston nykyarvo ja sähkömarkkinalain tarkoittama kohtuullinen tuotto. Korkein hallinto-oikeus on katsonut Energiamarkkinaviraston soveltamat arviointiperiaatteet sähkömarkkinalain mukaisiksi aiemmissa ratkaisuisaan.

Tähän mennessä Energiamarkkinavirasto on antanut kymmenen päätöstä, joissa virasto on todennut jakeluverkonhaltijan soveltaman sähköverkkopalvelujen hinnoittelun olleen kohtuutonta.

Helsingin Energia on valittanut päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Energiamarkkinaviraston päätös ei

sisällä velvoitetta Helsingin Energialle palauttaa asiakkailleen liikaa perimiään siirtopalvelumaksuja takaisin, koska Energiamarkkinavirastolla ei ole toimivaltaa määrätä maksujen palautuksesta. □

*Energiamarkkinaviraston päätös
29.12.2003, Dnro 18/421/1999*

Helsingin Energian tulee parantaa sähköverkkonsa käyttövarmuutta

■ Energiamarkkinavirasto on 6.4.2004 antamassaan päätöksessä pääkaupunkiseudulla 23.8. tapahtuneesta sähkökatkoksesta todennut, että Helsingin Energia ei ole noudattanut sähkömarkkinalain kehittämisvelvollisuutta suojaamalla sähköverkkonsa. Helsingin Energian ilmoittamalla suojausjärjestelmämuutoksilla sähköverkon kehittämisvelvollisuuteen liittyvää käyttövarmuutta saadaan parannettua siten, että se täyttää sähkömarkkinalain vaatimukset.

Energiamarkkinavirasto on arvioinut pääkaupunkiseudulla 23.8.2003 tapahtunutta sähkökatkokosta sähkömarkkinalain kehittämisvelvollisuuden osalta. Kehittämisvelvollisuus edellyttää, että verkonhaltija ylläpitää, käyttää ja kehittää sähköverkkonsa sekä yhteyksiä toisiin verkkoihin asiakkaiden kohtuul-

listen tarpeiden mukaisesti ja turvaa osaltaan riittävän hyvälaatuisen sähkön saannin asiakkaille. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että verkonhaltijan tulee pitää verkon käyttövarmuus yleisesti hyväksyttävällä tasolla.

Käyttövarmuuden yleisesti hyväksyttävää tasoa on päätöksessä arvioitu siihen vaikuttavien osatekijöiden avulla. Näitä ovat mm. esiintyvien vikojen lukumäärä, vian aiheuttajan tai vikaantuneen laitteen erottaminen sähköjärjestelmästä sekä vian aiheuttaneen häiriön vaikutukset sähköjärjestelmään. Päätöksessään virasto on todennut Helsingin Energian laiminlyöneen verkkonsa riittävän suojauksen siten, ettei sähköverkko kaikilta osin täytä käyttövarmuudelle asetettua yleisesti hyväksyttyä tasoa. Energiamarkkinavirasto on vel-

voittanut Helsingin Energiaa suorittamaan korjaavat toimenpiteet.

Energiamarkkinavirasto katsoo, että Helsingin Energian esittämät suunnitellut suojausjärjestelmämuutoksista toteutuessaan ovat riittäviä kehittämisvelvollisuuden noudattamiseksi. Päätöksessä edellytetään Helsingin Energian ilmoittavan Energiamarkkinavirastolle toteutetuista muutoksista 31.12.2004 mennessä.

Helsingin Energia ei ole määräaikaan mennessä valittanut annetusta päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joten Energiamarkkinaviraston päätös on lainvoimainen. □

*Energiamarkkinaviraston
päätös 6.4.2004,
Dnro 185/429/2003*

Sähkönmyynnin toimitusvelvollisuus

■ Energiamarkkinavirasto on erään yrityksen tekemän tutkimuspyynnön perusteella tutkinut Fortum Markets Oy:n menettelyä, jossa tämä on kieltäytynyt myymästä sähköä toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvilla tariffeilla. Tutkimuspyynnön tekijän näkemyksen mukaan asiakkaalla ei ole ollut muita taloudellisesti kilpailukykyisiä mahdollisuuksia ostaa sähköä, koska paras saatu tarjous oli Fortum Markets Oy:n julkisia hintoja kalliimpi. Tutkimuspyyntö koski sähkökäyttöpaikkoja, joista osa on tuntimitattuja (asunto-osakeyhtiöt) ja osa ei-tuntimitattuja.

Energiamarkkinavirasto katsoi päätöksessään, että Fortum Markets Oy ei

ollut menetellyt sähkömarkkinalain 21 §:n 1 momentin vastaisesti kieltäytyessään myymästä sähköä sähkömarkkinalain 22 §:n 1 momentin tarkoittamilla julkisilla sähkömyyntihinnoilla.

Hallituksen esityksessä sähkömarkkinalaiksi on todettu, että niiden sähkökäyttäjien osalta, joilla on tosiasiallinen mahdollisuus ostaa sähköä usealta eri myyjältä, ei ole tarpeen säilyttää toimitusvelvollisuutta. Vuodenvaihteessa 2001/2002 noin 20 Energiamarkkinaviraston tilastoimista runsaasta 70 sähkömyyjästä ilmoitti kieltäytyvänsä myymästä oman alueensa ulkopuolelle. Sen sijaan noin 50 sähkön toimitusvelvollista vähittäismyymää myi edelleen

sähköä myös oman toimitusvelvollisuusalueensa ulkopuolelle.

Tutkimuspyynnön perustana olleeseen tarjouspyyntöön sisällytettyjen sähkökäyttöpaikkojen sähkönhankinta oli kilpailutettu vuosina 1999 - 2003. Ensimmäinen ei-julkisen tariffin mukainen sopimus oli tehty keuhällä 1999 ja viimeisin kilpailutettu sopimus oli parhaillaan voimassa. Energiamarkkinavirasto piti siten ilmeisenä, että kyseisiin sähkökäyttöpaikkoihin oli ollut tosiasiallinen mahdollisuus ostaa sähköä usealta eri myyjältä. □

*Energiamarkkinaviraston päätös
16.4.2003, Dnro 21/441/2003*

SÄHKÖMARKKINAT:

Energiainfo selvittää vakiokorvauslainsäädännön vaikutuksia

■ Energiainfo lähetti toukokuussa verkkoyhtiöille kyselyn vakiokorvauslainsäädännön vaikutuksista. Vakiokorvauskyselyn avulla Energiainfo kartoittaa verkkoyhtiöiden kokemuksia 1.9.2003 voimaan tulleesta vakiokorvauslainsäädännöstä, vakiokorvauksia koskevista aikarajoista ja korvausten tasosta sekä vakiokor-

vauslainsäädännön aiheuttamista muutoksista verkkoyhtiöiden toiminnassa. Kyselyn vastausaika-rajaksi oli kesäkuun puoliväli.

Vastausten perusteella Energiainfo laatii raportin, joka toimitetaan kauppa- ja teollisuusministeriölle. Raportti julkaistaan syksyllä myös Energiainfon kotisi-

vuilla. Verkkoyhtiöt voivat siten verrata toimintaansa ja varautumista vakiokorvausasiassa muihin verkkoyhtiöihin. Raportissa esitetään yhteenveto kyselyn tuloksista, mutta ei yksittäisiä yhtiökohtaisia tietoja tai lukuja. □

Lisätietoja:
ylitarkastaja Markku Kinnunen
p. 09- 62203621.

Kuluttajille sähkön hintatiedot saataville

■ Energiainfo, Kilpailuvirasto, Kuluttajavirasto sekä kauppa- ja teollisuusministeriön energiaosasto ovat yhdessä päättäneet tehostaa sähkömarkkinoiden toimivuuden seuranta. Tätä varten on käynnistetty virastojen johtajien yhteistyöverkosto, joka määräajoin kokoontuu pohtimaan sähkömarkkinoiden toimintaa ja siinä mahdollisesti ilmeneviä ongelmia. Kiinnostuksen kohteina on muun muassa tukkimarkkinoiden toimivuus.

Ensimmäiseksi yhdysverkko on käynnistänyt kuluttajille nykyisin saatavilla olevan hintainformaation arvioinnin. Kehitystyöstä kantaa päävastuun Energiainfo. Huhtikuussa perustettiin yllä mainittujen viranomaisten edustajista koostuva ryhmä, joka arvioi hintainformaatioon saata-

Piirros: Anssi Keränen

vuutta ja läpinäkyvyyttä sekä tekee ehdotuksia nykytilanteen kehittämiseksi. Työssään ryhmä kuulee muun muassa sähköalan ja kuluttajien järjestöjä, säh-

könmyyjä ja olemassa olevia hintainformaatio tarjoajia. □

Lisätietoja: Tapio Silvennoinen
p. 09 - 6220 3619.

MAAKAASUMARKKINAT:

Selvitys maakaasun jakeluverkko toiminnan tehokkuusarvioinnista

■ Electrowatt-Ekono Oy on tehnyt Energiainfon toimeksiantosta selvityksen maakaasun jakeluverkko toiminnan tehokkuuden arvioinnista. Selvityksessä on tarkasteltu ja vertailtu Alankomaiden, Ison-Britannian, Itävallan, Tanskan, Espanjan, Irannin ja Australian maakaasun jakeluverkko toiminnan rakennetta ja käytössä olevaa sääntelyjärjestelmää Suomen maakaasun jakeluverkko toimintaan sekä esitetty yhteenveto tutkituista ja sovelletuista tehokkuusmittausmenetelmistä.

Yleisimpiä käytössä olevia tehokkuuden mittausten menetelmiä ovat osittaistehokkuutta mittaavat menetelmät sekä tilastollisiin menetelmiin kuten DEA:an perustuvat tarkastelut. Osittaistehokkuusmenetelmissä tarkastellaan yksittäisiä tuotos-panos -tunnuslukuja, kun taas tilastollisissa menetelmissä voidaan pääsääntöisesti määrittellä yksi tehokkuusluku, joka kuvaa kokonaistehokkuutta.

Suomen maakaasun jakelumarkkinat ovat pienet ja heterogeeniset. Lisäksi Suomella on vain yksi maakaasun hankintalähde. Energiainfon keräämien tunnuslukutietojen perusteella maakaasun jakelumarkkinoilla toimivat yhtiöt ovat hyvin erilaisia. Lisäksi vuoden 2002 lähtöaineistossa on merkittäviä epätarkkuuksia, minkä vuoksi luotettava tunnusluku- ja tehokkuusvertailu ei ole mahdollista.

Raportissa on suositeltu, että tehokkuuden huomioimista Suomen maakaasun jakeluverkko toiminnan sääntelyssä kehitetään vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa Energiainfon keräämän tietoaineiston laatua tulisi kehittää siten, että tiedot ovat johdonmukaisia eri vuosien välillä ja eriyttämiskäytäntöjä yhtenäistettäisiin. Ensisijainen

vastuu aineiston laadusta on jakeluyhtiöillä.

Toisessa vaiheessa tulisi kehittää osittaistehokkuutta kuvaavia tunnuslukuja, minkä tavoitteena on lähtötietojen laadun edelleen parantaminen. Tehokkuuden arvioinnissa mahdollisia mittareita ovat siirretty kaasumäärä, asiakasmäärä ja verkostopituus, jotka kuvaavat toiminnan laajuutta. Lisäksi on luonnollista tarkastella toiminnan kustannuksia ja näistä niitä kustannuksia, joihin toimijat voivat vaikuttaa (ns. kontrolloitavissa olevat operatiiviset kustannukset). Laatutekijöinä voidaan tarkastella keskimääräistä asiakaskohtaista keskeytysaika, häviöitä ja asiakaspalvelua.

Niin ikään raportissa on suositeltu, että vuosien 2002 - 2003 tunnusluvut lasketaan ensin Energiainfon viraston sisäiseen käyttöön. Kun lähtötietoai-

neiston laatu on parantunut, tunnusluvut voidaan julkaista. Tunnuslukuja ei käytettäisi suoraan sallitun tuoton sääntelyssä, vaan ne toimisivat vertailutarkoituksessa. Tämän myötä toimijat kiinnittäisivät aiempaa enemmän huomiota lähtöaineiston laatuun ja voisivat verrata toimintaansa muihin toimijoihin.

Tietoaineiston perusteella voidaan sitemmin päättää, voidaanko kaikkia toimijoita tarkastella samoilla kriteereillä ja samassa tarkastelujoukossa. Raportissa suositellaan, että tehokkuus otetaan huomioon sääntelyssä.

Raportti on lähetetty maakaasuverkko haltijoille ja se löytyy myös Energiainfon kotisivuilta. □

Lisätietoja Kari Lavaste,
p. 09 - 6220 3614 ja
Ritva Hirvonen,
p. 09 - 6220 3616.

PÄÄSTÖKAUPPA:

Päästökauppa- rekisteri teon alla

■ EU:n sisäisen päästökaupan alkaminen 1.1.2005 edellyttää, että jokainen jäsenmaa toteuttaa päästöoikeuksien kirjaamista ja niiden siirtoja palvelevan järjestelmän, päästökaupparekisterin. Rekisterin on täytettävä EU:n määräykset, jotka puolestaan pohjautuvat YK:n ilmastopöytäkirjaan (ns. Kioto sopimukseen). Lisäksi EU on sittemmin päättänyt, että nyt rakennettavan EU-rekisterin on oltava yhteensopiva Kioto sopimuksen mukaisen päästökaupparjestelmän kanssa. Valitettavasti järjestelmiä koskevat määräykset niin YK:n UNFCCC:ssä kuin EU:ssakin ovat yhä edelleen luonnosasteella ja osin keskenään ristiriitaisia, mikä yhdessä EU:n asettaman tiukan aikataulun kanssa tekee järjestelmäkehityksestä vaikean.

Energiamarkkinavirasto on lähtenyt yhteistyöhön rekisterin toteuttamiseksi muiden EU:n jäsenmaiden kanssa. Yhteistyön on arvioitu pienentävän merkittävästi rekisterin kehityksen kokonais-kustannuksia ja kireään aikatauluun liittyviä riskejä. EU:n ja myöhemmin

myös Kioto päästökaupan toteuttamiseksi tarvittavia rekisterijärjestelmiä on ollut rakenteilla ja osin myös käytössä Ison Britannian ja Ranskassa. EU-maiden välinen yhteistyö on keskittynyt näiden kahden järjestelmän varaan.

Suomi on yhdessä mm. muiden Pohjoismaiden kanssa ollut mukana Ison Britannian vetämässä GRETA-hankkeessa (GHG Emission Trading Registry Arrangements). Tavoitteena on kehittää Ison Britannian kansallisen rekisterin pohjalta EU:n rekisteriasetuksen vaatimukset täyttävä ja Kioto määräysten kanssa yhteensopiva päästörekisteri yhteistyöhön osallistuvien maiden käyttöön. Tällä hetkellä rekisteristä on toteutettu ns. yleinen osa ja työn alla ovat EU- ja Kioto-määritysten mukaiset lisäykset ja muutokset. Määrittämisen keskenäisyyden takia rekisteri ei vielä vuodenvaihteessa todennäköisesti täytä kaikkia Kioto sopimuksen määräyksiä, mutta kehityksen painopiste onkin siinä, että rekisteri on kaikin puolin valmis EU:n sisäiseen päästökauppaan 1.1.2005.

Kansainvälisen rekisteriyhteistyön ohella Energiamarkkinavirasto valmistautuu päästökaupan vaatimien lupien ja

raporttien käsittelyyn rakentamalla lupien vastaanoton ja käsittelyn vaatimia järjestelmiä. Tavoitteena on, että päästölupituksen alkaessa toimijat voivat jättää päästölupahakemuksen myös sähköisessä muodossa. □

Lisätietoja Jukka Moisanen,
p. 09-6220 3625.

Energiamarkkina- viraston päästö- kauppapäivä

■ Euroopan Unionin jäsenmaissa ollaan toimeenpanemassa hiilidioksidipäästöjä koskevaa päästökauppadirektiiviä. Direktiivin mukaan päästökauppa alkaa EU:ssa 1.1.2005, minkä jälkeen päästökaupan soveltamisalaan kuuluvat laitokset eivät saa tuottaa hiilidioksidipäästöjä ilman kasvihuonekaasujen päästölupaa. Päästökauppadirektiivin soveltamisalaan kuuluvien laitosten on haettava jäsenvaltionsa toimivaltaiselta viranomaiselta lupa kasvihuonekaasujen päästämiseksi. ■■■

Lisätietoja: Ylitarkastaja Kari Lavaste,
p. 09-6220 3614

Asiantuntija- lausunto kohtuullisen tuoton määrittämisestä

■ EMV on tilannut FIM Corporate Finance Oy:ltä (FIM) asiantuntijalausunon eri verkkoliiketoimintojen pääoma-

kustannusten määrittämisestä. Selvitys liittyy Energiamarkkinaviraston valmistelemaan sähkö- ja maakaasuverkko- toiminnan hinnoittelua koskeviin suunta- viivoihin.

Lausunnossaan FIM Corporate Finance Oy suosittelee riskittömäksi korko- si valvontajakson alussa vallitsevaa 5 vuoden riskitöntä korkoa, markkinariski- preemioksi 5 %:a ja tase-beetaksi kaikille verkkotoiminnoille 0,3:a. Beetan määrittelyssä FIM Corporate Finance Oy käytti 115 eurooppalaisen ja pohjoiseurooppalaisen yrityksen osake- ja

tilinpäätöstietoja. Vieraan pääoman kustannuksena yhtiö esitti käytettäväksi 0,6 %:n lisää riskittömän koron päälle. Lisäksi FIM Corporate Finance Oy suositti myös joko verkkotoiminnoittain yhteisen tavoitepääomarakenteen tai yrityskohtaisen tavoitepääomarakenteen käyttöä painotetun keskimääräisen pääomakustannuksen tarkastelussa.

Lausunto on kokonaisuudessaan Energiamarkkinaviraston kotisivuilla. □

Lisätietoja: ylitarkastaja
Veli-Pekka Saajo, p. 09-6220 3623.

Piirros: Anssi Keränen

Suomessa lupaviranomaisena toimii Energiamarkkinavirasto.

Energiamarkkinavirasto järjesti keskustelupäivän päästökaupan piiriin kuuluville yrityksille Helsingin Messukeskuksessa 15.6.2004. Päivän aikana käytiin läpi päästölupien hakumenettely ja päästöjen tarkkailua koskevia vaatimuksia. Päästökauppapäivään oli ilmoittautunut kaikkiaan parisataa aiheesta kiinnostunutta henkilöä. Päivän esitysmateriaali on saatavilla Energiamarkkinaviraston kotisivuilla. □

Lisätietoja:
Johanna Haverinen,
p. 09-6220 3627.

Päästö- kauppalaki eduskunnan käsittelyssä

■ Hallituksen esitykseen (HE 49/2004 vp) eduskunnalle sisältyvät lakiehdotukset päästökauppalaiksi sekä laeiksi ympäristönsuojelulain 43 §:n ja Energiamarkkinavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta. Lakiesitys on annettu eduskunnalle 16.4.2004. Eduskunnan täysistunto on lähettänyt esityksen 22.4.2004 talousvaliokuntaan, joka on

pyytänyt perustuslakivaliokunnalta ja ympäristövaliokunnalta lausunnon.

Perustuslakivaliokunta esitti, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyksityksessä, päästökauppalakiehdotus kuitenkin vain, jos valiokunnan sen 13 §:n 3 momentin 1 kohdasta tekemä valtiosääntöoikeudellinen huomautus otetaan asianmukaisesti huomioon. Seuraavaksi talousvaliokunta antaa esityksestä mietinnön. Eduskunnan työsuunnitelman mukaan kevätistuntokaudella käsiteltävien esitysten mietinnöt on saatava valmiiksi pääsääntöisesti viimeistään keskiviikkona 9.6.2004. □

EMV:SSA TAPAHTUU:

Vuoden 2002 yhtiökohtaiset tehokkuusluvut nähtävissä Internetissä

■ Energiamarkkinavirasto on laskenut jakeluverkkoliiketoimintojen uudet tehokkuusluvut vuoden 2002 tietoaineiston pohjalta ja lähettänyt ne yhtiöille tiedoksi 12.5.2004. Uusien tehokkuus- lukujen laskennassa on otettu huomioon

se palaute, jonka jakeluverkonhaltijat ovat antaneet edellisten (6.11.2003 lähetettyjen) lukujen johdosta. Yhtiökohtaiset tehokkuusluvut sekä niiden laskemisessa käytetty tietoaineisto ovat saatavilla internetistä osoitteesta www.energiamarkkinavirasto.fi.

Tehokkuuslukujen laskemisessa käytetty menetelmä on kuvattu Energiamarkkinaviraston julkaisussa "Sähköjakeluverkkoliiketoiminnan kustannustehokkuuden mittaaminen DEAMenetelmällä" (EMV:n julkaisuja 1/2001). □

sestä, sähkön hintakehityksestä, sähkön alkuperätakuuasiasta, päästökaupasta ja maakaasumarkkinoista. Julkaisusta löytyvät myös Energiamarkkinaviraston vuonna 2003 tekemät päätökset, lausun-

not, tiedotteet ja julkaisut. Kertomuksessa on lyhyt englanninkielinen osio keskeisimmistä asioista. Vuosikertomus on postitettu verkkohaltijoille ja muille energia-alan sidosryhmille. Se on tilattavissa Energiamarkkinavirastosta p. 09 - 6220 36 22/Tuija Sell tai sähköpostiosoitteesta virasto@energiamarkkinavirasto.fi. Vuosikertomus on luettavissa myös pdf- verkkoversiona Energiamarkkinaviraston kotisivuilta. □

PA Consultingin selvitys sähköjakeluverkkotoiminnan laajenemisen kustannusvaikutuksista

■ Energiamarkkinavirasto tilasi PA Consulting Groupilta selvityksen jakeluverkkotoiminnan laajenemisen kustannusvaikutuksista osana yleisen tehostamistavoitteen asettamista. Energiamarkkinavirasto oli suuntaviivapape-

reiden ensimmäisessä luonnoksessa ehdottanut 1,3 %:n vuotuista tehostamistavoitetta kontrolloitavissa oleville operatiivisille kustannuksille. PA Consulting Group totesi selvityksessään, ettei häviösähkön hankintakustannuksille ole tarkoituksenmukaista asettaa tehostamisvaatimusta. Näin siksi, että häviösähkön hankinnassa on lähestytty markkinahintaa ja jatkossa sähkön sisämarkkinadirektiivin vaatimuksesta hankinta joudutaan kilpailuttamaan. Jakeluverkkohaltija ei juuri pysty omilla toimillaan vaikuttamaan häviökustannuksiin.

Asetettaessa yleistä tehostamisvaatimusta muille kontrolloitavissa oleville operatiivisille kustannuksille PA Consulting Group suositteli verkkotoiminnan kasvun huomioon ottamista verkon volyymin avulla. Jos verkon laajuuden kasvu ylittää tehostamistavoitteen, verkkohaltijan kustannukset saavat kasvaa tehostamistavoitteen ja verkon kasvun erotuksen osoittamalla prosenttimäärällä lähtötasoon verrattuna.

PA Consulting Groupin raportti on luettavissa Energiamarkkinaviraston kotisivuilla. □

Lisätietoja ylitarkastaja Kari Lavaste, p. 09 - 6220 3614.

EMV:n sähköpostiosoitteet:

(*etunimi.sukunimi@emvi.fi*)

Energiamarkkinaviraston virkamiesten henkilökohtainen sähköpostiosoite on ollut muotoa:

etunimi.sukunimi@energiamarkkinavirasto.fi

Nyt vaihtoehtoinen osoite on

etunimi.sukunimi@emvi.fi

Molemmat sähköpostiosoitteet toimivat rinnakkain.

Internet: www.energiamarkkinavirasto.fi

Piirros: Anssi Keränen

Energiamarkkinavirasto palveluksessanne

Johto ja esikunta

Johtaja Asta Sihvonen-PunkkaPuh. (09) 6220 3611
Sihteeri Seija HautamäkiPuh. (09) 6220 3610
Sihteeri Sirpa RintalaPuh. (09) 6220 3633
Sihteeri Tuija SellPuh. (09) 6220 3622
Kamreeri Lilja ÖgrenPuh. (09) 6220 3615

Sähkönjakelu

Ryhmäpäällikkö Antti PaananenPuh. (09) 6220 3613
Verkkoinsinööri Martti HänninenPuh. (09) 6220 3624
Ylitarkastaja Markku KinnunenPuh. (09) 6220 3621
Laskentaekonomi Heini LaamanenPuh. (09) 6220 3620
Lakimies Timo LankinenPuh. (09) 6220 3630
Ylitarkastaja Kari LavastePuh. (09) 6220 3614
Lakimies Anu MikkonenPuh. (09) 6220 3626
Laskentaekonomi Nina OksanenPuh. (09) 6220 3628
Harjoittelija Jenni JaskariPuh. (09) 6220 3632
Laskentaekonomi Mari Sipola, virkavapaalla 14.2. - 24.12.2004.

Kantaverkot ja maakaasu

Ryhmäpäällikkö Ritva HirvonenPuh. (09) 6220 3616
Lakimies Antti KivipuroPuh. (09) 6220 3631
Laskentaekonomi Petteri PousiPuh. (09) 6220 3629
Ylitarkastaja Veli-Pekka SaajoPuh. (09) 6220 3623
Ylitarkastaja Olli SalorantaPuh. (09) 6220 3612
Ylitarkastaja Tapio SilvennoinenPuh. (09) 6220 3619

Päästökauppaprojekti

(kuuluu Kantaverkot ja maakaasu -ryhmään)

Lakimies Märten HanssonPuh. (09) 6220 3617
Ylitarkastaja Johanna HaverinenPuh. (09) 6220 3627
Atk-suunnittelija Jukka MoisanenPuh. (09) 6220 3625
Lakimies Johanna PakkalaPuh. (09) 6220 3618

henkilöstöuutisia:

■ Varatuomari **Antti Kivipuro** on nimetty lakimiehen virkaan 4.2.2004 lähtien.

■ Kauppat.yo **Jenni Jaskari** toimii harjoittelijana 12.1.2004 - 30.9.2004.

■ KTM **Nina Oksanen** on nimetty laskentaekonomi virkaan 16.1.2004 lähtien.

■ KTM **Petteri Pousi** on nimetty laskentaekonomi virkaan 2.2.2004 lähtien.

■ KTM **Heini Laamanen** on nimetty laskentaekonomi määräaikaiseen virkasuhteeseen 2.2.2004 - 31.12.2004 väliseksi ajaksi.

■ OTK **Timo Lankinen** on nimetty lakimiehen virkaan 4.2.2004 lähtien.

■ **Sirpa Rintala** on nimetty sihteerin virkaan 8.3.2004 lähtien.

■ Laskentaekonomi **Mari Sipola** on virkavapaalla 14.2. - 24.12.2004 välisen ajan.

Energiamarkkinavirasto
Energimarknadsverket

Palautekuponki:

Leikkaa tästä ja postita tai faksaa
Energiamarkkinavirastoon
(09) 6221 911

- Olen uusi tilaaja ja tilaan jatkossa veloituksetta Energiamarkkinavirasto tiedottaa-lehden
- Tilaan veloituksetta uusimman Energiamarkkinavirasto tiedottaa -lehden lisäkappaleita kpl
- Yhteystietoni ovat muuttuneet

Nimi _____

Yhteisö _____

Osoite _____

Energia-
markkinavirasto
maksaa posti-
maksun

Energiamarkkinavirasto

Vastauslähetys
Sopimus 00130/590
00003 Helsinki